חוברת תרגול

קניות חכמות – מהמכולת ועד המוח של הקונה

מסלול: יסודי · חנ"מ

יצרה: רוית ראש בן ישי

שם: _____ כיתה: _____

איך עובדים עם החוברת?

- קוראים את דף התזכורת.
- שלב א' – מזהים ומתאימים · שלב ב' – מבינים ובוחרים · שלב ג' – מיישמים וכותבים.
- חזרה מסכמת ו־ בדיקה עצמית בסוף.
- רוצים עוד? המשחקים באתר: kniyot-chachamot.sites.tab.bot

תזכורת – מה למדנו?

כסף בכיס: מחירים, עודף ותקציב

- בכל קנייה יש שלושה מספרים חשובים: כמה כסף יש לי , כמה עולה מה שבחרתי ו כמה עודף אקבל .
- לחם וחלב: 8 + 6 = 14 ₪ .
- מיץ ועוגייה: 4.90 + 3.10 = 8 ₪ . טיפ: קודם מחברים את השקלים (3+4=7), אחר כך את האגורות (10+90=100 אגורות = עוד שקל).

משווים מחירים: מחיר ליחידה

- לפעמים אותו דבר נמכר בכמה גדלים. כדי לדעת מה משתלם, בודקים כמה עולה כל יחידה אחת .
- לחמנייה בודדת: 2.50 ₪ . חבילה של 6 לחמניות: 12 ₪ .
- בחבילה: 12 ÷ 6 = 2 ₪ ללחמנייה . החבילה זולה יותר – אם באמת נאכל 6 .

צורך, רצון ומבצעים

- צורך הוא משהו שבלעדיו קשה לחיות או ללמוד: אוכל, מים, בגדים לפי מזג האוויר, תרופה, מחברות. רצון הוא משהו נחמד שכיף שיש: ממתק, צעצוע חדש, משחק.
- מעיל לחורף כשהישן קטן
- מעיל שני בצבע אחר

קבלה, מע"מ וזכויות הצרכן

- קבלה היא פתק שמקבלים בקופה. כתוב בה:
- שם החנות והתאריך
- כל מוצר שקנינו ומחירו

מי שולט במוח של הקונה?

- חנויות ואתרים יודעים איך המוח שלנו מקבל החלטות – ומשתמשים בזה. רגע לפני עונת המבצעים הגדולים של סוף נובמבר, בואו נכיר ארבעה "כפתורים" שמנסים ללחוץ עליהם.
- רשימה ותקציב לפני שהמבצע מתחיל.
- צילום מסך של המחיר שבוע לפני – כדי לבדוק אם ההנחה אמיתית.

שלב א' – מזהים ומתאימים

תרגיל 1: צורך או רוצה? חכם או מלכודת?

מיינו את המילים ממאגר המילים לטבלה.

מאגר מילים: נעלי ספורט לשיעור התעמלות · פירות וירקות · תרופה כשחולים · מברשת שיניים · מעיל לחורף כשהישן קטן · מחברות לבית הספר · מים לשתייה · לחם וחלב

צורך	רצון

תרגיל 2: בלש הטריקים

כתבו ליד כל פריט את האות של בן הזוג המתאים.

פריט	האות	בן הזוג
1. ממתקים ליד הקופה	____	א. נשארים יותר זמן וקונים יותר
2. מוצרים יקרים בגובה העיניים	____	ב. עוברים בדרך ליד הרבה מוצרים
3. מוזיקה נעימה ושקטה	____	ג. נראה זול יותר, אבל כמעט אותו מחיר
4. חלב ולחם בסוף החנות	____	ד. מפתים בזמן ההמתנה בתור
5. 9.90 ₪ במקום 10 ₪	____	ה. מושכת ילדים לבקש

6. דמות מצוירת על האריזה	____	ו. רואים אותם ראשונים

שלב ב' – מבינים ובוחרים

תרגיל 3: חשבון בקופה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. לחם עולה 8 ₪ וחלב 6 ₪. כמה עולים ביחד?

א. 12 ₪ ב. 15 ₪ ג. 14 ₪

2. קנייה של 14 ₪. שילמתם בשטר של 20 ₪. כמה עודף?

א. 4 ₪ ב. 7 ₪ ג. 6 ₪

3. מחברת עולה 5.50 ₪. כמה עולות 2 מחברות?

א. 10.50 ₪ ב. 11.50 ₪ ג. 11 ₪

4. יש לכם 50 ₪. קניתם כדור ב־32 ₪. כמה נשאר?

א. 28 ₪ ב. 22 ₪ ג. 18 ₪

5. תפוח עולה 2.50 ₪. כמה עולים 4 תפוחים?

א. 10 ₪ ב. 8 ₪ ג. 9 ₪

6. עיפרון 3 ₪, מחק 2 ₪ ומחדד 4 ₪. שילמתם 10 ₪. כמה עודף?

א. 1 ₪ ב. 2 ₪ ג. 0 ₪

7. לחמנייה בודדת ב־2.50 ₪ או חבילה של 6 ב־12 ₪. מה זול יותר ללחמנייה אחת?

א. החבילה – 2 ₪ ללחמנייה ב. אותו מחיר ג. הלחמנייה הבודדת

8. משחק עולה 40 ₪ ויש עליו 50% הנחה. כמה תשלמו?

א. 30 ₪ ב. 10 ₪ ג. 20 ₪

תרגיל 4: מסבירים במילים שלנו

לכל שאלה כתובה התשובה הנכונה. הסבירו במשפט אחד או שניים למה היא נכונה.

1. לחם עולה 8 ₪ וחלב 6 ₪. כמה עולים ביחד? התשובה: 14 ₪. למה?

_____

_____

2. קנייה של 14 ₪. שילמתם בשטר של 20 ₪. כמה עודף? התשובה: 6 ₪. למה?

_____

_____

תרגיל 5: בוחן: מי שולט במוח של הקונה?

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. למה חנויות שמות ממתקים ליד הקופה?

א. כי הם הכי בריאים ב. כדי שנבקש אותם בזמן שמחכים בתור

ג. כי שם יותר קר

2. איפה שמים בדרך כלל את המוצרים היקרים על המדף?

א. בגובה העיניים ב. על הרצפה ג. מאחורי הקופה

3. על משחק כתוב 29.90 ₪. כמה זה בערך?

א. בערך 20 ₪ ב. כמעט 30 ₪ ג. בערך 29 ₪ בדיוק

4. מבצע 1+1 על יוגורט שאתם לא אוהבים. כדאי?

א. כן – זה חינם! ב. כן – תמיד קונים במבצע

ג. לא – גם בחינם לא נאכל אותו

5. ראיתם צעצוע ומאוד רציתם. מה כדאי לעשות קודם?

א. לבדוק אם יש כסף בתקציב אחרי הצרכים ב. לקחת הלוואה מחבר

ג. לקנות מייד

6. דמות מצוירת שאתם אוהבים מופיעה על קופסת דגנים. למה?

א. כדי שתבקשו מההורים לקנות ב. כי זה חוק

ג. כי הדגנים טעימים יותר

7. לחנות יש עגלות ענקיות. איך זה משפיע?

א. אין לזה השפעה ב. קל יותר לסחוב

ג. עגלה גדולה נראית ריקה, אז מוסיפים מוצרים

8. ברשימה שלכם 3 מוצרים. בחנות ראיתם עוד 5 דברים יפים. מה עושים?

א. נצמדים לרשימה ב. קונים רק את היפים ג. קונים הכול

תרגיל 6: מסבירים במילים שלנו

לכל שאלה כתובה התשובה הנכונה. הסבירו במשפט אחד או שניים למה היא נכונה.

1. למה חנויות שמות ממתקים ליד הקופה? התשובה: כדי שנבקש אותם בזמן שמחכים בתור. למה?

_____

_____

2. איפה שמים בדרך כלל את המוצרים היקרים על המדף? התשובה: בגובה העיניים. למה?

_____

_____

שלב ג' – מיישמים וכותבים

תרגיל 7: צעד אחר צעד: קונים נכון

כתבו בכל ריבוע את מספר השלב לפי הסדר הנכון.

1. קנייה עם תקציב

☐	כותבים רשימת קניות
☐	בודקים מחירים בחנות
☐	מסמנים מה הכי חשוב
☐	סופרים כמה כסף יש

2. בקופה

☐	שומעים כמה צריך לשלם
☐	מניחים את המוצרים על הדלפק
☐	הקופאי/ת סורק/ת את המוצרים
☐	נותנים את הכסף

3. חוסכים לקנייה גדולה

☐	בודקים כמה היא עולה
☐	בוחרים מטרה
☐	שמים את הכסף בקופה
☐	מחליטים כמה לחסוך בכל שבוע

תרגיל 8: אתגר התקציב

ענו בכתב על הכרטיסים.

1. (אתגר 30 ₪) יש לכם 30 ₪ ומסיבת יום הולדת לכיתה. בחרו מטבלת המכולת מה תקנו וכמה עודף יישאר.

2. (מתנה לחבר/ה) יש לכם 25 ₪ למתנה. תכננו מתנה ועוד כרטיס ברכה.

3. (חוסכים) רוצים כדור ב־48 ₪. חוסכים 6 ₪ בשבוע. כמה שבועות תחכו?

תרגיל 9: אתגרי כתיבה

בחרו לפחות שניים וכתבו תשובה מלאה.

1. כתבו בעיה מילולית משלכם על קנייה במכולת ועודף, ופתרו אותה.

2. כתבו 3 צרכים ו־3 רצונות שלכם.

3. ציירו את מסלול הקנייה שלכם מהבית ועד הקופה.

חזרה מסכמת

שאלות מכל הנושאים – בלי להציץ בחוברת!

1. על משחק כתוב 29.90 ₪. כמה זה בערך?

א. כמעט 30 ₪ ב. פחות מ־25 ₪ ג. בערך 29 ₪ בדיוק

2. למה חנויות שמות ממתקים ליד הקופה?

א. כדי שנבקש אותם בזמן שמחכים בתור ב. במקרה ג. כי שם יותר קר

3. איפה שמים בדרך כלל את המוצרים היקרים על המדף?

א. בגובה העיניים ב. מאחורי הקופה ג. בחוץ

4. ברשימה שלכם 3 מוצרים. בחנות ראיתם עוד 5 דברים יפים. מה עושים?

א. נצמדים לרשימה ב. זורקים את הרשימה ג. קונים הכול

משפט משלי

כתבו משפט אחד שמשתמש בשני הפריטים יחד.

1. דמות מצוירת על האריזה + מושכת ילדים לבקש

_____

_____

2. חלב ולחם בסוף החנות + עוברים בדרך ליד הרבה מוצרים

_____

_____

בדיקה עצמית

סמנו ✔ בעמודה המתאימה:

נושא	אני יודע/ת	כמעט	צריך עוד תרגול
כסף בכיס: מחירים, עודף ותקציב			
משווים מחירים: מחיר ליחידה			
צורך, רצון ומבצעים			
קבלה, מע"מ וזכויות הצרכן			
מי שולט במוח של הקונה?			

מה למדתי? מה עדיין קשה לי?

מפתח תשובות למורה – יסודי · חנ"מ

שלב א' – מזהים ומתאימים

תרגיל 1: צורך או רוצה? חכם או מלכודת?

צורך	רצון
נעלי ספורט לשיעור התעמלות	
פירות וירקות	
תרופה כשחולים	
מברשת שיניים	
מעיל לחורף כשהישן קטן	
מחברות לבית הספר	
מים לשתייה	
לחם וחלב	

תרגיל 2: בלש הטריקים

פריט	האות	בן הזוג
1. ממתקים ליד הקופה	ד	א. נשארים יותר זמן וקונים יותר
2. מוצרים יקרים בגובה העיניים	ו	ב. עוברים בדרך ליד הרבה מוצרים
3. מוזיקה נעימה ושקטה	א	ג. נראה זול יותר, אבל כמעט אותו מחיר
4. חלב ולחם בסוף החנות	ב	ד. מפתים בזמן ההמתנה בתור
5. 9.90 ₪ במקום 10 ₪	ג	ה. מושכת ילדים לבקש
6. דמות מצוירת על האריזה	ה	ו. רואים אותם ראשונים

שלב ב' – מבינים ובוחרים

תרגיל 3: חשבון בקופה

1. לחם עולה 8 ₪ וחלב 6 ₪. כמה עולים ביחד?

✔ ג. 14 ₪

2. קנייה של 14 ₪. שילמתם בשטר של 20 ₪. כמה עודף?

✔ ג. 6 ₪

3. מחברת עולה 5.50 ₪. כמה עולות 2 מחברות?

✔ ג. 11 ₪

4. יש לכם 50 ₪. קניתם כדור ב־32 ₪. כמה נשאר?

✔ ג. 18 ₪

5. תפוח עולה 2.50 ₪. כמה עולים 4 תפוחים?

✔ א. 10 ₪

6. עיפרון 3 ₪, מחק 2 ₪ ומחדד 4 ₪. שילמתם 10 ₪. כמה עודף?

✔ א. 1 ₪

7. לחמנייה בודדת ב־2.50 ₪ או חבילה של 6 ב־12 ₪. מה זול יותר ללחמנייה אחת?

✔ א. החבילה – 2 ₪ ללחמנייה

8. משחק עולה 40 ₪ ויש עליו 50% הנחה. כמה תשלמו?

✔ ג. 20 ₪

תרגיל 4: מסבירים במילים שלנו

1. לחם עולה 8 ₪ וחלב 6 ₪. כמה עולים ביחד? התשובה: 14 ₪. למה?

14 = 6 + 8

2. קנייה של 14 ₪. שילמתם בשטר של 20 ₪. כמה עודף? התשובה: 6 ₪. למה?

6 = 14 − 20

תרגיל 5: בוחן: מי שולט במוח של הקונה?

1. למה חנויות שמות ממתקים ליד הקופה?

✔ ב. כדי שנבקש אותם בזמן שמחכים בתור

2. איפה שמים בדרך כלל את המוצרים היקרים על המדף?

✔ א. בגובה העיניים

3. על משחק כתוב 29.90 ₪. כמה זה בערך?

✔ ב. כמעט 30 ₪

4. מבצע 1+1 על יוגורט שאתם לא אוהבים. כדאי?

✔ ג. לא – גם בחינם לא נאכל אותו

5. ראיתם צעצוע ומאוד רציתם. מה כדאי לעשות קודם?

✔ א. לבדוק אם יש כסף בתקציב אחרי הצרכים

6. דמות מצוירת שאתם אוהבים מופיעה על קופסת דגנים. למה?

✔ א. כדי שתבקשו מההורים לקנות

7. לחנות יש עגלות ענקיות. איך זה משפיע?

✔ ג. עגלה גדולה נראית ריקה, אז מוסיפים מוצרים

8. ברשימה שלכם 3 מוצרים. בחנות ראיתם עוד 5 דברים יפים. מה עושים?

✔ א. נצמדים לרשימה

תרגיל 6: מסבירים במילים שלנו

1. למה חנויות שמות ממתקים ליד הקופה? התשובה: כדי שנבקש אותם בזמן שמחכים בתור. למה?

בתור יש זמן להסתכל ולהתפתות

2. איפה שמים בדרך כלל את המוצרים היקרים על המדף? התשובה: בגובה העיניים. למה?

מה שבגובה העיניים רואים ראשון – כדאי להסתכל גם למעלה ולמטה

שלב ג׳ – מיישמים וכותבים

תרגיל 7: צעד אחר צעד: קונים נכון

1. קנייה עם תקציב

כותבים רשימת קניות	2
בודקים מחירים בחנות	4
מסמנים מה הכי חשוב	3
סופרים כמה כסף יש	1

2. בקופה

שומעים כמה צריך לשלם	3
מניחים את המוצרים על הדלפק	1
הקופאי/ת סורק/ת את המוצרים	2
נותנים את הכסף	4

3. חוסכים לקנייה גדולה

בודקים כמה היא עולה	2
בוחרים מטרה	1
שמים את הכסף בקופה	4
מחליטים כמה לחסוך בכל שבוע	3

תרגיל 8: אתגר התקציב

1. (אתגר 30 ₪) יש לכם 30 ₪ ומסיבת יום הולדת לכיתה. בחרו מטבלת המכולת מה תקנו וכמה עודף יישאר.

תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

2. (מתנה לחבר/ה) יש לכם 25 ₪ למתנה. תכננו מתנה ועוד כרטיס ברכה.

תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

3. (חוסכים) רוצים כדור ב־48 ₪. חוסכים 6 ₪ בשבוע. כמה שבועות תחכו?

תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

תרגיל 9: אתגרי כתיבה

1. כתבו בעיה מילולית משלכם על קנייה במכולת ועודף, ופתרו אותה.

תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

2. כתבו 3 צרכים ו־3 רצונות שלכם.

תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

3. ציירו את מסלול הקנייה שלכם מהבית ועד הקופה.

תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

חזרה מסכמת

1. על משחק כתוב 29.90 ₪. כמה זה בערך?

✔ א. כמעט 30 ₪

2. למה חנויות שמות ממתקים ליד הקופה?

✔ א. כדי שנבקש אותם בזמן שמחכים בתור

3. איפה שמים בדרך כלל את המוצרים היקרים על המדף?

✔ א. בגובה העיניים

4. ברשימה שלכם 3 מוצרים. בחנות ראיתם עוד 5 דברים יפים. מה עושים?

✔ א. נצמדים לרשימה

משפט משלי

1. דמות מצוירת על האריזה + מושכת ילדים לבקש

תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

2. חלב ולחם בסוף החנות + עוברים בדרך ליד הרבה מוצרים

תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.